

s štirimi glasovi à 80 kr.; posamezni glasovi à 10 kr. Pesem se priporoča sama, ker se je z najboljšim uspehom pela pri koncertih naše dične „Glasbene Matice“. Sedem moških zborov, uglasbil P. Hugolin Sattner in sicer. 1.) Zjasni zvezde mu temné! 2.) Kakor nekdanj. (Čveterospevj.) 3.) Pogled v nedolžno okó. (Čveterospevj.) 4.) Za boj med bojni grom! 5.) Zdravica. 6.) Veseli zbor. 7.) Na planine. Cena: partitura s štirimi glasovi à 1 gld. 20 kr.; posamezni glasovi à 10 kr. — Vse te pesmi so prav dobro došle našim čitalniškim pevskim zborom.

„Planinski vestnik“. — Zopet nov list! Izdaja ga „Slovensko planinsko društvo“. Donašal bo društvene in domače planinoslovne novice, pa tudi životopise znamenitih slovenskih hribolazcev iz prejšnjih časov, n. pr. našega Valentina Staniča in drugih. Naročnina za nečlane znaša 2 gld. na leto.

„Matica Slovenska“ je razposlala knjige za l. 1894. — Knjige so štiri: 1.) Letopis za l. 1894. Uredil Anton Bartel. Str. 420. — 2.) Zgodovina slovenskega slovstva. I. del. Spisal dr. Karol Glaser. Str. 430. — 3.) Doneski k zgodovini Škofje Loke in nje okolice. Spisal dr. Fr. Kos, c. kr. profesor v Gorici. Str. 370. — 4.) Knezova knjižnica. I. del. Str. 196. Zadnja knjiga prinaša sliko in životopis ustanovitelja knjižnice, g. Ant. Kneza, povest „Gospod Lisec“, katero je spisal dr. Fr. Detela, in povest v verzih „Ženitev Ferdulfa vojvode furlanskega“, katero je zložil Bogdan Vened. „Matica“ je lahko ponosna na ta krasni književni dar narodu slovenskemu. — Učiteljev s Kranjskega je vpisanih v Sl. M. 81, učiteljic 10 in 29 šolskih knjižnic. To je sicer lepo število, čeprav med udi izmed učiteljstva še marsikoga pogrešamo.

Das Wissen der Volksschule. Ein Handbuch für den Volksschulunterricht für Lehrer, Eltern, Erzieher und für den Selbstunterricht. Nach dem Lehrplane für fünfflassige Volksschulen in Niederösterreich und auf Grundlage der vorhandenen Detaillehrpläne des Bezirksschulrathes der Stadt Wien bearbeitet von Josef Stegbauer, Volksschullehrer. Wien, 1895. Im Selbstverlage des Verfassers, IV. Favoritenstrasse 21. Izhaja v snopičih vel. 8° str. 40 po 36 kr. vsacega 10., 20. in 30. dné v mesecu. Vseh snopičev bode okolo 30. Dosedaj so izišli štirji snopiči. Prepričali smo se iz njih, da knjiga popolnoma zasluži zgoraj omenjeni naslov. Po njeni vsebini bi jo imenovali tudi lahko „Vademecum“ ljudskega učitelja; zato jo tudi slovenskemu učiteljstvu kar najtopleje priporočamo. Ob priliki o tem izvrstnem delu še kaj več.

Naši dopisi.

Z Jesenic na Gorenjskem. (Karol Bernard †.) Neusmiljeno je v preteklem letu kosila med našimi vrstami smrtna kosa. Z boljšimi nadami smo komaj prestopili prag novega leta, zapustil si nas zopet Ti, predragi Karol. Legel si k stalnemu počitku; lahka Ti bodi zemlja domača!

Rodil se je 1851. leta v Bohinjske Bistrici. Po dokončanih ljudskih šolah ustopil v gimnazij, in iz šestega razreda v ljubljansko pripravnico, posvetivši se učiteljskemu stanu, kateri je nastopil 1874. leta. Služboval je v Begunjah na Notranjskem, v Škofji Loki, v svojem rodnem kraju Bohinjski Bistrici in zadnjih šest let na Jesenicah.

Kakó je bil tod in pri svojih tovariših priljubljen, kazal je najlepše njegov veličasten pogreh. Kljub preslabemu vrenenu zbralo se je poleg ogromne množice ljudstva in šolarjev nad 30 gld. tovarišic in gg. tovarišev. Kdor ga je poznal, ni mu mogel odreči zadnje časti. Veren tovariš, vnet narodnjak pridobil si je že v Škofji Loki zaupanje učiteljstva, katero ga je izvolilo svojim zastopnikom v c. kr. okrajni šolski svet. Enako zaupanje mu je skazalo učiteljstvo radovljiškega okraja, a radi bolehnosti moral se je odpovedati častnej službi. Lotila se ga je namreč naša največja sovražnica, neozdravljiva

sušica. A kljub slabostim ni opustil šole. Zadnji čas je hodil iz postelje v šolo, iz šole v postelj, pouka ni hotel pustiti; umrl je takorekoč v šoli, junak na bójnem polju. Izdihnil je 13. prosinca, zapustivši vdovo in pet nepreskrbljenih otrok. Skrben učitelj, bil je tudi skrben oče. Skoro neverjetno je, da mu je vseh 5 otrok ob enem študiralo v Ljubljani. Dasi se mu ni postiljalo z rožicami, dasi ga je trla skrb in bolezen, tožil ni; bil je v resnici pravi učitelj — trpin.

Sedaj več nisi! Milovali smo Te ob bolezni, milovali so Te ob smrti; a tedaj Te jaz nisem več miloval. Prestal si težave, otrešel raz sebe skrbi. Po trudu in boju si si skompetiral definitivno mesto tam, kjer lepše sonce sije, in lepša zarja rumeni. Trajen in blag Ti bodi spomin!

R.

Iz Vipave. (Šolska veselica.) V Vipavi priredilo je učiteljstvo s svojimi šolskimi otroci 13. prosinca t. l. lepo šolsko veselico v prid revnim šolarjem. Ob 4 uri popoldne so se zbrali k šolski veselici v primerno okrašeni čitalnični dvorani visokorodni g. prof Lanthieri sê svojo visokorodno gospo, preblag, gospa grajščakinja A. Mayer, čé. gg. dekan M. Erjavec, katehet F. Rajčević, župnik J. Dugolin iz Ajdovščine; iz učiteljstva gg. Punčuh, Bajt, Šinigoj in Kumer; c. kr. sodnik blag. g. Nosan s svojo blag. gospo, več drugih odličnih gospodov in gospej iz trga in okolice in mnogo za šolo unetega občinstva, tako da je bila prostorna dvorana napolnjena do zadnjega kotička.

Obširni vsposed, obsezajoč Fr. J. Ramisch-ovo spevoigro; slike iz osemletne šolske dobe, deklamacije s petjem, prizore i. dr. izvajali so otroci od najmanjšega do največjega tako gladko, premišljeno in precizno, da se je moralo ponavljati več posameznih točk.

Petje spremljala sta učiteljica gospica Antonija Augustin na glasoviru in učitelj Al. Sachs na harmoniju. Vse petje bilo je izredno točno in navdušeno, posebno ginljivo pela pa se je v dvospevu od g. Al. Sachs-a komponirana pesem „Lastovki v slovo“. Častitati moramo na tako lepem uspehu g. pevovodji Al. Sachs-u!

Veliko smeha provzročil je prizor „Marko gre na vojsko“. Mali šestleten učenec prijahal je na lesenem konju s papirnato kapo na glavi in s sablo v roki na oder. Že sam pogled na malega na konju se zibajočega junaka vzbudil je mnogo smeha, toliko več pa še, ko je Marko začel govoriti o strašnem boji. Z velikim aplavzom vsprejete bile so tudi sledeče točke: Zastavljanje in reševanje smešnih ugank, telovadba s petjem, risanje s petjem in ročna dela s petjem.

Pred in med spevoigro igralo je učiteljstvo na glasoviru, harmoniju in violinah Mendelssohn-Bartholdy: Ženitovansko koračnico in Al. Sachs: Sarafan v občo zadovoljnost in pohvalo. Na prvo violino igral je kaj spretno iz prijaznosti davčni pristav g. Zacula. Hvala mu!

Konečno moramo častitati p. t. učiteljstvu na lepem moralnem in gmotnem uspehu, in zahvaliti ga za izredni užitek.

—a.

Iz logaškega okraja. (Konferencija.) (Dalje.) Potem se preide na volitev pregledovalcev računov knjižničnega odbora. Izvoljena sta bila gg. Pipan in Schuller.

Pregledovalca izjavita, da so računi popolnoma v redu, kar konferenca z zadovoljstvom vzame na znanje.

Med pregledovanjem računov se debata v prej navedenem obravnavanji pošiljatev poštne prostih nadaljuje. Gospod predsednik: Ponavljam predlog nadučitelja gospoda Gašperina. Ali naj se prosi višja oblast, da bodo vse pošiljatve knjižničnega odbora poštne proste? Vsled opomenj gosp. Ribnikarja se dožene, da plača poštne troške od nepedagogičnih del knjižnični odbor. — Gospod Jožef Bozja se strinja z mislimi gospoda Ribnikarja, gospod Schuller z onimi gospoda Gašperina. Gospod predsednik pa povdarja: Ukaz je tukaj, torej ni pričakovati, da bi v tem smislu visoko c. kr. deželno šolsko svetovalstvo kaj predrugačilo. Slednjic se dožene, da bi bilo za posamezne učitelje, ki že itak vplačujejo zdatne prispevke za okrajno učiteljsko knjižnico, preveč — zahtevati, da bi prevzeli še poštne troške za pošiljatev knjig, da take troške pokrije knjižnični odbor,

ki naj v prihodnji konferenci poroča posebej o teh troških. Ta se sprejme a nadučitelj gosp. Kaspar Gašperin svoj predlog umakne.

Slavno c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo je tudi za tekoče leto dovolilo za okrajno učiteljsko knjižnico prispevek 90 gld. — Nadučitelj g. Ribnikar predlaga, naj konferenca prosi gospoda predsednika, da se visokorodnemu predsedniku c. kr. okrajnega šolskega sveta c. kr. okrajnemu glavarju gospodu Gustav Del Cottu imenom konference zahvali.

Gospod Ribnikar poroča: Od 15. mal. srpana 1893 do 15. mal. srpana 1894 prirastlo je knjižnici po nakupu in darilu 50 zvezkov, med temi 29 novih del ter šteje sedaj 384 del v 834 zvezkih. Izposodilo se je v tem času 24 gg. učiteljem in učiteljicam 117 zvezkov, neštveši onih, katere je bralo Dolenje Logaško učiteljstvo. Knjižnica imela je v tem času 356 gld. 80¹/₂ kr. dohodkov in 161 gld. 83 kr. troškov, preostaja 194 gld. 97¹/₂ kr. a. v. S to vsoto in prihodki prihodnjega leta naj se za knjižnico naroče do sedaj naročeni časopisi in knjige, katere izhajajo v zvezkih in sicer 1. Učiteljski Tovariš, 2. Popotnik, 3. Ljubljanski zvon. 4. Dom in svet. 5. Vrtec. 6. Kmetovalec. 7. Napredak. 8. Freie paedag. Blätter. 9. Schule und Haus. 10. Die Volksschule. 11. Paedagogium. 12. Prakt. Rathgeber in Obst- und Gartenbau. 13. Gesetzblatt für Volks- und Bürgerschulen Oesterreichs. 14. Stein der Weisen. 15. Oesterr. ungarische Monarchie. 16. Slovanska knjižnica. 17. Dramatično društvo. 18. Muzealno društvo. 19. Glasbena matica. 20. Slovenska matica. 21. Pedagogičsko društvo. 22. Zbirka postav kranjskega ljudskega šolstva. 23. Encyclopädisches Handbuch des gesammten Turnwesens. 24. Erziehliche Knabenhandarbeit. Josef Urban, Heinrich Richter und Johann Blahovsky. 25. Die Knabenhandarbeit. Josef Urban. 26. Zemljevid Logaško-Postojinskega okraja. 50 iztisov.

IX. Podrobni načrt za pouk v računstvu in oblikoslovji. Poročevalci učitelji Dolenje Logaški.

Gospod nadučitelj Ribnikar poprime besedo in dokaže, da o tem predmetu ni umestno sedaj poročati niti istega obravnavati, ker se morajo vsled kronske valute itak vse računice predelati, ter predlaga, naj pride ta tema čez jedno ali dve leti na vrsto. Se vsprejme.

X. Volitev knjižničnega odbora za leto 1894/95. Izvoljeni so bili z vsklikom vsi dosedanji odborniki in sicer gg. Ribnikar, Pin in Šega.

XI. Volitev stalnega odbora za l. 1894/5. Izvoljeni so bili na predlog nadučitelja Kaspar Gašperina dosedanji odborniki in sicer gg. Inglič, Ribnikar, Krnec in Repič.

XII. Volitev dveh zvedencev izmed učiteljstva kot udov c. kr. okrajnega šolskega sveta za prihodnjo šestletno dobo.

G. predsednik odloči, da naj se ta volitev vrši z listki.

Skrutatorjema se volita nadučitelja gg. Karol Dermalj in Josip Benedek.

Oddanih je bilo 41 listkov. Dobili so gg. Ribnikar 34, Repič 19, Inglič 14, Poženelj 11 in Kerbec 1 glas. Med gospodom Ingličem in Repičem se torej vrši ožja volitev. Pri tej je bilo oddanih pet praznih listkov, 21 glasov dobi nadučitelj g. Repič a 15 direktor g. Inglič. Izvoljena sta tedaj gg. Ribnikar in Repič.

(Konec prih.)

Iz novomeškega okraja. (Konferencija.) (Konec.) Javnih šol imamo 25, jedno za silo in 2 privatni s 47imi razredi. Na jedno učno moč pride 136 otrok, če pa soštujemo vse šolodolžne otroke, pride na jedno učno moč 170 do 180 otrok, kar je še vedno preveliko, tedaj primanjkuje še mnogokatera šola.

Uradne knjige so z večine v redu in v dobrem stanu. Redi iz krsanskega nauka ne smejo nikjer manjkati. — V matici pri oddelku „vstopil v šolo“ in „vstopil v to šolo“ naj se letnica, če vstopi le v to šolo, vpiše črez obe rubriki. V razpredelih „obiskuje vsakdanjo-ponavljalno šolo“ naj se le letnica zapiše, katero leto obiskuje dotični šolar vsakdanjo, oziroma ponavljalno šolo; tako bode v matici vsak učenec le enkrat zapisan za vso dobo šolske dolžnosti. — Zamude naj se vselej vestno in natančno izpolnjujejo.

Pač graje vredna je taka malomarnost, če že proti konci leta na kaki šoli ne najdemo matice, razrednice ali zapisnika.

Šolsko obiskovanje se je letos na precejšnjem številu šol tudi precej zboljšalo. Tudi v učnih uspehih je bil v obče napredek. Pri spisji je malo napredka, na večini šol se goji le preveč prepisovanje. Učenec se premalo vadi lastne misli pravilno in logično napisati.

Tudi računstvo je storilo korak naprej; pri računnicah, — katere so pa sedaj preustrojene — se ni treba tako strogo držati nalog. Večkrat jih je treba kraju primerne napraviti.

Realije se povsod goje, le pazi naj se zanaprej povsodi na potrebni načrt. Kjer imajo otroci dober sluh, se tudi petje dobro goji.

Poseben napredek je bil pa letos v ženskih ročnih delih, kar je pač hvalevredno, ker je velike važnosti. Letos imamo tudi nekaj novega zabeležiti namreč to, da je na jednej šoli in to v Stopičah vpeljan deški rokotvorni pouk, katerega poučuje tamošnji učitelj. G. nadzorniku je pouk povšeči in le želi, da bi se še drugej razširil.

Nadalje pravi g. predsednik, da se večina učiteljev da rada poučiti, je rada vsprejemljiva, kar je pač hvalevredno. Gotovo pa je, da ni vse dobro za vsacega učitelja, kakor tudi ni vse dobro za vsak šolski okraj, zato je prav, da vsakdo svoje mnenje odkrito pove, ter kar je boljšega sprejme. Učitelj bodi mož na svojem mestu ter pazi na svojo individualnost, katera bodi vedno jednotna.

Naj omenim, da nas je med tem poročilom, (katerega sem pa jako skrčil), počastil naš okrajni glavar prebl. g. vitez Vesteneck, katerega je g. predsednik presrčno pozdravil. Ker se je pa g. glavar izrazil, da ne bo do konec zborovanja pri nas, zatorej je zahvalil g. nadzornika in nas, ker smo tudi mi pozdravu z „živio“ pritrčili, ter opomnil kakšno bodi učiteljstvo splošno, v obnašanju do ljudi in do njega.

K poročilu g. nadzornika opomni g. Schmoranzer na neko novo prikazen v spisji, namreč na knjigo: Die stilistische Entwicklungs Theorie od Maksa Schüssel, po kateri bi se pač tudi v spisji lahko prišlo do napredka.

Tako smo prešli na tretjo točko dnevnega reda. Tu pa le toliko, da nam je podal g. Schmoranzer v svoji precej dolgi, a jako zanimivi razpravi jasen obris, s kako lahkoto se otroci vadijo računstva po Lavterjevi metodi. Za izvrstno predavanje ga gospod predsednik zahvali.

Istotako je svojo zadačo izborno rešil g. Kutnar, za kar je žel tudi pohvalo.

Ker je č. g. o. Florentin bil predsednik učiteljske knjižnice, a je prominul, je bil začasno izvoljen za namestnika č. g. o. Inocenc Koprivec, kateri nam je zaradi tega o računih poročal. Dohodkov je bilo 54 gld. 87 kr. (do smrti p. Florentina), stroškov pa 69 gld. 86 kr. Kakor je videti, je sedaj primankljej, toda v resnici ga ne bo, ker se za letos še ni dobil ves denar; ko se še ostanek dobi, bo še najbrže kak preostanek za prihodnje leto.

Za nakup novih knjig je nasvetoval g. Schmoranzer: knjigi „Der Aufsatz von Frisch“, „Die stilistische Entwicklungs-Theorie“ von Max Schüssel in „Der naturgeschichtliche Unterricht nach Lebensbildern“ von Junge — nadalje tudi, da pristopi naša knjižnica kot ud k muzejskemu društvu v Ljubljani in k „Glasbeni Matici“ ravnotam. Vse to je bilo vsprejeto.

Pregledovalcema računov sta bila voljena gg. J. Kutnar in V. Zavrl.

V knjižnični odbor so bili voljeni po nasvetu g. Pogačnika vsi prejšnji, le namesto g. Florentina je bil izvoljen č. g. o. Inocenc Koprivec.

Tudi stalni odbor je ostal stari, le namesto pokojnega p. Florentina, kateri je bil i v tem odboru, je bil voljen g. V. Zavrl.

Zadnja volitev bila je volitev dveh zastopnikov učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet in kot taka bila sta izvoljena prejšnja dva gg. Fr. Koncilija in J. Franke.

Tako smo dospeli do zadnje točke, do samostalnih nasvetov, med katerimi je bil le predlog g. Pogačnika, da naj sl. c. kr. okrajni šolski svet skrbi in dela na to, da bodo mele vse šole zdravo pitno vodo.

G. nadzornik pa opomni, da imamo za to že postavo in le krajnim šolskim svetom je treba malo dobre volje in storjeno ho, (seveda z dovoljenjem občine, ako se dela vodovod).

K sklepu nas vse g. nadzornik zahvali za pazljivost z željo, da težimo po napredku, spominja se tudi 25letnice šolske postave, katera doslej naših šol še ni spridila, ker tukaj so šole še vse verske, kakor tudi učitelji. Nadalje nas opozarja na žalostni dogodek v cesarski rodovini (kar učiteljstvo stoji poslušna) namreč na smrt nadvojvode Viljema; spominja nas tudi preblagega dobrotnika šol našega presvitlega vladarja Franc Jožefa I., kateremu na čast zaori trikratni „Slava“. Učiteljstvo zapoje cesarsko pesem.

G. nadučitelj Fr. Koncilija zahvali blag. g. predsednika na izbornem vodstvu, na trudu, ljubezni, požrtvovalnosti do šol in učiteljev, zato, ker nam je bil vedno mil in prizanesljiv sodnik, močen zaščitnik in trden podpiralec v vseh naših delih. Bog ga ohrani zdravega in krepkega svojej rodovini, učiteljstvu in domovini.

G. nadzornik zahvali se za to voščilo.

Že je hitela ura na 3. popoldne; ko smo odšli k obedu, da si utesimo in vstrelimo nepotrpežljivemu želodcu.

V. Z.

Iz Kostelja. (Fran Sever †-) V četrtek 21. svečana zvečer ob 9. uri je šel učitelj Fran Sever iz občinske pisarne domu; toda prav blizo doma je zavolj zelo goste megle in teme pot zgrešil. Misleč, da gre proti domu — a groza — šel je proti Kulpí, padel čez obrov v pedenj globoko vodo, se ob kamenje na obrazu poškodoval in gotovo tudi ob zavest prišel, v tem položaji naprej po mali vodi v večjo brzico prigazil, ki ga je odnesla komaj 200 korakov daleč, kjer se mu je suknja na vrbovo vejo zapela in tu je moral ob $\frac{1}{2}$ 10 uri (ob tem času mu je ura obstala) umreti in utoniti. Zapustil je udovo in sedem nepreskrbljenih otrok. Bog se usnil! N. v m. p! J. K.

Vestnik.

Nadvojvoda Albreht †. Vsled odredbe sl. c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani se je udeležila vsa ljubljanska ljudskošolska mladina dne 27. svečana sv. maše za pokojnega nadvojvodo. V šoli je pa razložilo učiteljstvo mladini zasluge, ki si jih je pridobil visoki pokojnik kot vojskovodja v raznih bitkah — posebno v bitki pri Kustoci — v koji se je pokazal tako pogumnega junaka in tako spretnega vojskovodje, da bode živele ime junaka in vojskovodje Albrehta med avstrijskimi narodi na veke, kakor živi ime Lavdona in Radeckega.

Gospod J. Mahkot c. kr. vladni svetnik i. dr. se je od učiteljstva ljubljanske okolice tako-le poslovil:

An die löbliche Schulleitung in

Anlässlich meines Uebertrittes in den Ruhestand kann ich den Gefühlen meines Herzens Rechnung tragend nicht umhin, von der geehrten Lehrerschaft auf diesem Wege Abschied zu nehmen und derselben für ihr taktvolles Benehmen, welchem die jetzige Elite-Stellung des Schulbezirkes Laibach zu verdanken ist, meinen wärmsten Dank auszusprechen.

Möge die geehrte Lehrerschaft von dem betretenen wichtigen Wege nie abweichen, die Ehre des Schulbezirkes Laibach stets wie bisher hochhalten und mich, der ich der geehrten Lehrerschaft stets ein väterliches Wohlwollen entgegenbrachte, in geneigter Erinnerung behalten. Der k. k. Regierungsrath und Bezirkshauptmann:

Laibach, am 19. Februar 1895.

Mahkot m. p.

Josip Pavčić †. Nadučitelj v Vel. Laščah g. Josip Pavčić je dne 27. svečana umrl. N. v m. p!

Za učiteljski konvikt je daroval g. Janko Krulec, učitelj v Ljubljani 1 K duhovni svetnik in nadžupnik v Slavini preč. g. Janez Sajovic je podaril 4 K in učiteljica gđ. Bibijana Bizail pa 6 K povodom njenega imenovanja učiteljico v Trnovem